

KIRJALLINEN KYSYMYS 1072/2010 vp

Työttömien kannustaminen lyhytkestoisiin työsuhteisiin

Eduskunnan puhemiehelle

Nykyinen työttömyysturvajärjestelmä ei kannusta työtöntä lyhytkestoisiin työsuhteisiin. Työtön menettää nopeasti työttömyyspäivärahansa, jos hän tekee satunnaista työtä. Jokainen palkkaeuro vähentää peruspäivärahaa 50 sentillä. Järjestelmä ei kannusta työhön, kun työtön ei hyödy tekemästään työstä.

Satunnainenkin työ ylläpitää työttömän työmotivaatiota tehokkaammin kuin toimeentulo. Työkokemus edistää samalla työttömän työllistymistä tulevaisuudessa. Työttömän mahdollisuuksia hyötyä tekemästään satunnaisesta ja osaaikaisesta työstä tulisi kehittää työhön kannustaviksi.

Järjestelmän kehittäminen poistaa samalla osan harmaasta taloudesta. Keikkaluonteinen työ

jää valitettavan usein ilmoittamatta verottajalle, koska tämä merkitsisi suoraan omien etujen leikkaamista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus esittää toimenpiteitä, joilla työttömiä kannustetaan satunnaisenkin työhön ja joilla kehitetään järjestelmää niin, että työtön voi hyötyä tekemästään työstä menettämättä tukiaan?

Helsingissä 3 päivänä tammikuuta 2011

Raija Vahasalo /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Raija Vahasalon /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1072/2010 vp:

*Aikooko hallitus esittää toimenpiteitä, joilla työttömiä kannustetaan satunnai-
seenkin työhön ja joilla kehitetään jär-
jestelmää niin, että työtön voi hyötyä te-
kemästään työstä menettämättä tu-
kiaa?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallituksen asettama sosiaaliturvan uudistamis-
komitea (SATA-komitea) jätti ehdotuksensa so-
siaaliturvan uudistamisesta 18.12.2009. Komitea
teki toimeksiantonsa mukaisesti useita ehdo-
tuksia, joilla pyritään työn ja sosiaaliturvan pa-
rempaan yhteensovittamiseen ja jotka lisäävät
työnteon kannustavuutta. Sen lisäksi komitea ja
sen jaostot ovat tarkastelleet useita erilaisia mal-
leja työnteon kannusteiden lisäämiseksi, mutta
vain osa niistä päätyi varsinaisiin ehdotuksiin.
Myös verotuksen vaikutus sosiaaliturvan ja työnteon
yhteensovittamisessa oli tarkastelun kohteena.

Komitean ehdotuksiin sisältyy toimeentulo-
turvan kannustavuutta lisäävinä toimenpiteinä
mm. työmarkkinatuen tarveharkinnasta luopumi-
nen, toimeentulotuen etuoikeutettua tuloa koske-
van määräaikaisen lain jatkaminen, ehdotus työt-
tömyysturvan sovittelun yksinkertaistamiseksi
sekä työllistymisestelikeilun käynnistäminen.
Talouden taantuma on vaikeuttanut ehdotusten
toteuttamista. Työmarkkinatuen tarveharkinnan
tuloarajoja kuitenkin korotettiin merkittävästi jou-
luukuussa 2010 ja toimeentulotuen etuoikeutettua

tuloa koskevan lain voimassaoloa jatkettiin vuo-
den 2011 alusta.

Satunnaisia töitä tekevien asemaa on pyritty
parantamaan sosiaaliturvassa jo pitkään monin
eri tavoin. Työeläkejärjestelmässä työnsuhteen
kestolla ei ole enää merkitystä, vaan kaikki työ
kerryttää eläketurvaa. Työttömyysturvassa
SATA-komitean esityksestä poistettiin sovitel-
lun päivärahan enimmäisaika, laajennettiin muu-
tosturvaa siten, että aiempaa useampi määräai-
kaisissa työsuhteissa työskennellyt tuli sen pii-
riin, poistettiin omaehtoisen opiskelun tukemi-
sessa 10 vuoden työhistoriavaatimus sekä lyhen-
nettiin työssäoloahtoa ja pidennettiin sen tarkas-
telujaksoa. Lisäksi mahdollisten maksuviiveiden
vähentämiseksi ennakkomaksun käyttöä helppo-
tettiin.

Sovitellun päivärahan nykyinen malli on sii-
hen liittyvine ongelmienkin oikeudenmukai-
sin vaihtoehto. Koska malli korvaa menetettyä
ansiota, se suhteuttaa päivärahan määrän työttö-
myyttä edeltäneisiin ansioihin. Näin se myös tu-
kee sitä, että aiempaa pienipalkkaisemmankin
työn vastaanottaminen on kannattavaa. Sovitel-
lun päivärahan kannustavuusongelmat liittyvät
erityisesti työmarkkinatuen, asumistuen ja toi-
meentulotuen yhteensovittamiseen. Alle 1 100
euron tulotasolla työstä saatu tulonlisä jää pie-
neksi. Sen sijaan keskituloisen nettokorvausaste
nousee puolipäivätyössä 85 prosenttiin kokoai-
katyön ansioista. Pääsääntöisesti työtön siis aina
hyötyy taloudellisesti työnteosta, vaikka osalla
työttömistä hyöty jää pieneksi. Lyhytaikaisten
töiden tekeminen on kuitenkin aina kannattavaa
pitemmällä aikavälillä tarkastellen, koska niistä
saatu työkokemus mahdollistaa työllistymisen
pidempiaikaisesti tai pysyvästi.

Ministerin vastaus

KK 1072/2010 vp — Raija Vahasalo /kok

Hallitus jatkaa SATA-komitean esitysten pohjalta sosiaaliturvan uudistamista, josta olennai-

nen osa on kannustavuuden lisääminen ja kansalaisten aktiivisuuden tukeminen.

Helsingissä 25 päivänä tammikuuta 2011

Sosiaali- ja terveysministeri Juha Rehula

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1072/2010 rd undertecknat av riksdagsledamot Raija Vahasalo /saml:

Ämnar regeringen lägga fram åtgärder som uppmuntrar arbetslösa till även sporadiskt arbete, och som utvecklar systemet så att en arbetslös kan dra fördel av sitt arbete utan att förlora sina stöd?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Den kommitté som tillsattes av regeringen för att planera en reform av den sociala tryggheten (SATA-kommittén) lämnade den 18 december 2009 in sitt förslag om reformen. Kommittén gav i enlighet med sitt uppdrag flera förslag med mål att förbättra samordningen av arbete och social trygghet och att öka incitamenten att arbeta. Kommittén och dess sektioner granskade dessutom flera olika modeller för hur incitamenten att arbeta kunde ökas, men bara en del av dem togs med i de egentliga förslagen. Även beskattningens inverkan vid samordningen av den sociala tryggheten och arbete granskades.

Kommitténs förslag innehåller åtgärder som ökar utkomstskyddets sporrande effekt, bl.a. att man slopar behovsprövningen av arbetsmarknadsstödet, förlänger giltighetstiden för den temporära bestämmelsen om privilegierad inkomst i fråga om utkomststöd, förenklar jämkningen av utkomstskyddet för arbetslösa och inleder ett försök med sysselsättningsnedlag. Den ekonomiska recessionen har försvårat genomförandet av förslagen. Inkomstgränserna vid behovsprövningen av arbetsmarknadsstödet höjdes dock påtagligt i

december 2010 och giltighetstiden för bestämmelsen om privilegierad inkomst i fråga om utkomststöd förlängdes från ingången av 2011.

När det gäller social trygghet har man sedan länge på många olika sätt försökt förbättra ställningen för dem som utför sporadiskt arbete. I arbetspensionssystemet har längden på anställningsförhållandet inte längre någon betydelse, utan allt arbete ger pensionsskydd. I fråga om utkomstskyddet för arbetslösa har det gjorts en del ändringar på förslag av SATA-kommittén: man har slopat maximitiden för jämkad dagpenning, utvidgat omställningsskyddet till att omfatta fler personer än tidigare med anställningsförhållande för viss tid, slopat kravet på 10 år i arbetslivet för stöd av frivilliga studier samt förkortat arbetsvillkoret och förlängt granskningsperioden för det. Dessutom har användningen av förskottsutbetalningar underlättats för att minska eventuella betalningsdröjsmål.

Den nuvarande modellen med jämkad dagpenning är det rättvisaste alternativet trots de problem som förknippas med den. Eftersom modellen ersätter förlorad inkomst, ställer den dagpenningens storlek i relation till inkomsterna före arbetslösheten. På så vis blir det lönsamt att ta emot också ett arbete med lägre lön än tidigare. Incitamentsproblemen med jämkad dagpenning ansluter sig särskilt till samordningen av arbetsmarknadsstödet, bostadsbidraget och utkomststödet. Om inkomstnivån ligger under 1 100 euro, blir inkomstillägget av arbetet litet. Däremot stiger nettoersättningsgraden för en medelinkomsttagare i halvdagsarbete till 85 procent av inkomsten för heltidsarbete. I regel vinner en arbetslös således alltid ekonomiskt på arbete, även om nyttan blir liten för en del av de arbetslösa. Kortvariga arbeten är dock alltid lönsamma på längre sikt,

eftersom den arbetserfarenhet de ger medför möjligheter till långvarigare eller stadigvarande sysselsättning.

Med SATA-kommitténs förslag som grund fortsätter regeringen att arbeta med reformen av

den sociala tryggheten. En väsentlig del av reformen är att öka incitamenten och att stödja medborgarnas egen aktivitet.

Helsingfors den 25 januari 2011

Social- och hälsovårdsminister Juha Rehula